

www.litusgo.eu

LitusGo El Kitabı

Modül 3

**Sürdürülebilir turizm-
taşıma kapasitesi**

Editör: Isotech Ltd, Çevresel Araştırma ve Danışmanlık

www.isotech.com.cy

LitusGo, Leonardo da Vinci Programı, Yenilik Geliştirme için Çok Taraflı Proje, 2009 tarafından Avrupa Komisyonu'nun desteği ile finanse edilmektedir.

Bu eğitim kılavuzu sadece yazarın görüşlerini yansıtır, ve Komisyon burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanımından sorumlu tutulamaz.

ISBN set 978-9963-720-65-1

ISBN 978-9963-720-69-9

LitusGo Eğitim Kılavuzu'na Giriş

LitusGo El Kitabı, LitusGo portalı, www.litusgo.eu nun' içerisinde yer alan LitusGo eğitim paketinin bir parçasıdır. LitusGo, Entegre Kıyı Alanları Yönetimi ve iklim değişikliklerinin etkilerine tepki konularında, yerel otoritelerin ve paydaşların eğitimlerini ve kapasite gelişimini hedeflemektedir.

Bu Kılavuz 20 özerk, müstakil ve birbiriyle ilişkili modülden oluşmaktadır. Modüller, Yunanca, İngilizce, Türkçe ve Malta dillerinde mevcuttur ve üç farklı şekilde kullanılabilir: LitusGo portalındaki özel wiki uygulaması, dvd ve basılı versiyonu. Bu basılı versiyon, her modül için bir kitapçık olmak üzere, LitusGo Kılavuzu'nun 20 müstakil kitapçığından oluşmaktadır ve kolektif kutu içerisinde bulunmaktadır.

LitusGo Eğitim Kılavuzu Modülleri'nin Listesi

- Modül 1: Avrupa Yasal Çerçevesi
- Modül 2: Paydaş / halk katılımı
- Modül 3: Sürdürülebilir turizm-taşıma kapasitesi
- Modül 4: Su kaynakları yönetimi
- Modül 5: Balıkçılık / balık çiftçiliği
- Modül 6: Deniz suyu kalitesi
- Modül 7: Ekosistemlerin yönetimi (kara ve kıyı ekosistemleri)
- Modül 8: Atık yönetimi / geri dönüşüm / kompost
- Modül 9: Hava Kirliliği
- Modül 10: Arsa kullanımı / kenstel planlama / kıyı aşırı gelişimi
- Modül 11: Peyzaj ve Marina Görünüm Yönetimi
- Modül 12: Kıyı erozyonu kontrolü
- Modül 13: Toplumsal rahatsızlık konuları 1: ses kirliliği
- Modül 14: Toplumsal rahatsızlık konuları 2: ışık and termal kirlilik, kokular
- Modül 15: Arkeolojik alanlar / tarihi yerler/ kültürel miras
- Modül 16: Olağanüstü hal yönetimi: sel riskleri, kıyısal seller and fırtına dalgaları
- Modül 17: Kuraklık
- Modül 18: Çölleşme
- Modül 19: Enerji kullanımı, tüketimi and yönetimi
- Modül 20: Yeşil Binalar

Krediler

LitusGo Eğitim Kılavuzu, LitusGo Eğitim Kılavuzu çalışma grubu tarafından geliştirilmiştir: 1, 2, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 modülleri lehdar / koordinatörleri ISOTECH Ltd'in bilimsel ekibi tarafından hazırlanmıştır. Ana yazarlar: Michael I. Loizides, Kimya / Çevre Mühendisi and Xenia I. Loizidou, Kıyı / İnşaat Mühendisi. Constantinos Georgiades (BKAY'nde MSc) tüm genel düzenlemeden sorumludur. Eğitim Kılavuzunun basılı kopyası Anastasia Georgiou tarafından tasarlanmıştır.

Modül 3, 4, 5, 10, 11, 15, 20 Elliniki ETAIRIA'nın Sürdürülebilir Ege Programı bilimsel ekibi tarafından hazırlanmıştır - Çevre ve Kültür Derneği. Büyük yazarlar: Gürcistan Kikou, Coğrafyacı, MSC Çevre (Sürdürülebilir Ege Programı Yöneticisi), Alexandros Moutaftsis, Ekonomist, Msc Çevre, Leonidas Economakis, Siyasal Bilimler, MA Uluslararası Kalkınma.

Kıyı ve Denizcilik Birliği (EUCC) adına Dr Alan Pickaver, eğitim materyallerinin kalite kontrolünden sorumludur.

LitusGo ortaklıkları:

Kordinatör/ Lehdar:

ISOTECH Ltd Çevre Araştırma ve Danışmanlık

www.isotech.com.cy

Kıbrıs:

Baf Belediyesi www.pafos.org.cy

AKTI Proje ve Araştırma Merkezi, www.akti.org.cy

Yunanistan:

ELLINIKI ETAIRIA - Çevre ve Kültürel Miras Derneği

www.ellet.gr / Sürdürülebilir Ege Programı, www.egaio.gr

ONISIS web gelişimi www.onisis.gr

Malta:

Kirkop Belediyesi www.kirkop.gov.mt

Hollanda:

EUCC – Kıyı ve Denizcilik Birliği www.eucc.net

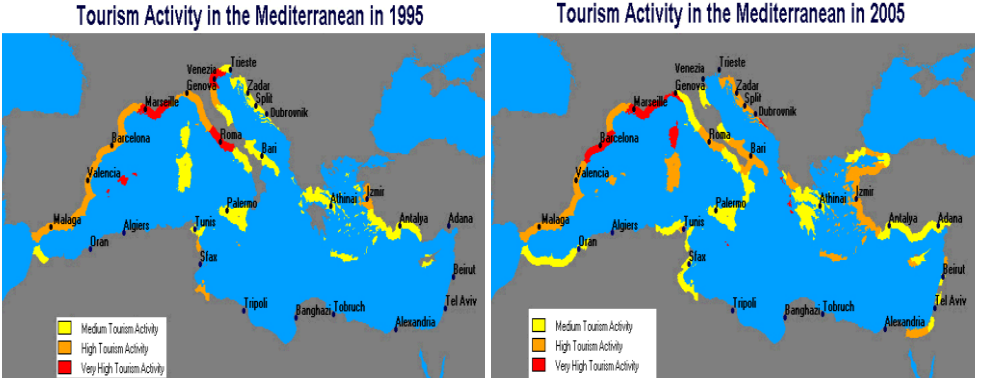
Modül 3

Sürdürülebilir turizm - taşıma kapasitesi

1| Teorik Altyapı

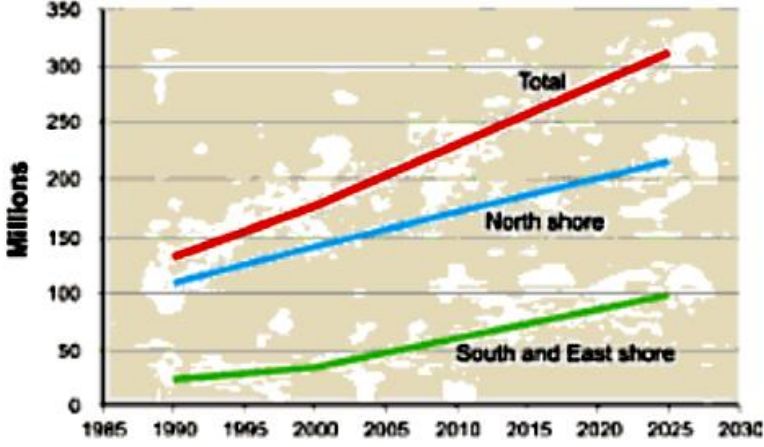
A. Genel Bilgiler

Akdeniz, dünyanın en önemli turizm bölgelerinden biridir ve turizm aktivitesinin çoğu kıyı bölgelerinde (% 30 uluslararası turist) yoğunlaşmıştır [2]. Avrupalıların bu tercihi aşağıdaki figürlerle de gösterilmiştir [3]: % 63'ü sahili, % 25 dağları, % 25'i şehirleri, % 23'ü kırsal bölgeleri seçmiştir.

Resim 1. 1995 ve 2005'de Akdeniz'de turizm aktiviteleri

2007 yılında, kıyı bölgelerine 275 milyon uluslararası turist gelmiştir, [2] ve ulusal ve uluslararası turist ziyaret projeksiyonlarına göre 2025 yılında 312 milyon turist gelmesi tahmin edilmektedir. 2000 yılında gelen 175 milyon turistle kıyaslandığında bu 25 yıl içerisinde ek olarak 137 milyon turist anlamına gelmektedir [4].

Şekil 1. 1990-2025 yılları arasında kıyı bölgelerinde yerli ve yabancı turist ziyaretleri [4].

B. Temel kavramların tanımları

Brutland Raporu *Ortak Geleceğimiz'e* göre sürdürülebilir kalkınma 'Bugünkü nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerinin geri dönüşü olmayan kaynakların tükenmesi ile olmayacağını sağlamaları sorumluluğudur' [5].

Sürdürülebilir turizm ' turizmin gelişimi ile ilgili olumsuz çevresel ve kültürel etkiler en aza indirilirken eşit dağıtılmış faydalar (güncel jenerasyonların ihtiyaçlarını karşılamak)sunmayı amaçlayan turizmdir.' Örneğin gelişim ile korumayı birleştirmek gibi (Wild, 1994, Ponting'den alıntı, 2001).

Swarbrooke sürdürülebilir turizm için eşit derecede önemli üç eşit önemli boyut olduğunu önermektedir (Swarbrooke, 1999,

Ponting'den alıntı, 2001) .

- Hem doğal hem de yapay çevre;
- Topluların ve şirketlerin ekonomik ömrü;
- Kültür ve turistler üzerindeki etkileri ve turizmde istihdam edilenlere nasıl davranıldığı ile ilgili olarak turizmin sosyal yönleri

UNWTO tarafından önerilen bir turizm beldesi turizm taşıma kapasitesi tanımı şu şekildedir: 'Fiziksel, ekonomik ve sosyo-kültürel çevrenin yıkımına ve ziyaretçi memnuniyeti kalitesinde kabul edilemez bir düşüşe neden olmadan, bir turizm beldesini ziyaret edebilen maksimum insan sayısı' [3].

Turizm büyümesi ve turizmin gelişimini ayırt etmek önemlidir. Bu iki terim de belirli göstergeler tarafından ölçülebilir (örneğin ilk önce gelenlerin sayısı, gece kalanlar gibi. Ve sonrasında yerel gelir ve istihdam, çevresel faydalar ve çevrenin taşıma kapasitesi ile kalkınma planının varlığını ima eder). Turizm büyümesi, her zaman yeterli ekonomik refahla sonuçlanmaz [3].

Geçtiğimiz yıllarda, turizmin büyümesi ana hedefi olmuştur, ancak son yıllarda, zirveye ulaştıktan sonra, turistik beldelerin kıyı alanlarındaki çevresel ve kültürel kaynaklar üzerindeki tüm etkileri yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel desenleri açıkça belirtilmiştir [3].

Günümüzde, iyi korunmuş, doğal ve yapay çevrenin sürdürülebilirliğine katkıda bulunan turizme yatırım yapan ve yöneten kişiler tarafından artan farkındalığa karşı yükselen bir eğilim olmuştur.

Turizm beklentileri ve talepleri, deniz güneş kum geleneksel modelinden çok iyi korunmuş ve özel doğal çevrelerde, doğal ve kültürel atraksiyonları, gastronomi, sporlar gibi ürünleri barındıran daha kompleks modellere geçmiştir [3].

Aynı zamanda, geleneksel turist beldelerinde yaşayan insanlar, doğal, tarihi ve kültürel mirasın giderek daha çok farkında olup, daha çok ilgilenmektedirler [8].

C. Avrupa, Akdeniz ve turizmin geliştirilmesi

Turizm, Avrupa Birliği (AB) üye devletlerinin en güçlü ekonomik sektörlerinden biridir. Tüm üye devletlerdeki turizm faaliyetleri, 2 milyon iş (çoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmeler) yaratmaktadır. Bunlar GSYİH'in (doğrudan ya da dolaylı olarak) %12'ye kadarını oluşturur, % 6'sı istihdamdan (doğrudan) ve % 30'u dış ticaretten gelmektedir. Turizm talebinin büyümesinin beklendiği gibi tüm bu rakamların da büyümesi beklenmektedir. AB'de son 20 yılda turizm değişiklikleri hakkında yapılan analiz, nüfusun sadece% 6,2'sinin (EC 2002) yükseldiğini gösterirken, yatak sayıları ve geceleme sayısında % 64 oranında artış olduğunu göstermektedir [8]. Son 40 yıl boyunca genel bir yükseliş trendi sunan uluslararası turizm gelirleri, uluslararası turist başına 803 ABD doları ortalama bir harcama temsil ederken, 2006 yılında tüm Akdeniz ülkelerinde, toplam 208 milyar ABD doları olmuştur [2].

D.Taşıma kapasitesi:

Bu tür gelişimlerde limit nedir? Kıyısız alanın taşıma kapasitesi nedir? Örneğin, kıyı eko sistemleri insan aktiviteleri ile birlikte sarsılmadan, kıyı alanları kaç kişiyi ve ne kadar insan aktivitesi

kaldırabilir? Avrupa ve Akdeniz'deki bazı kıyı ekosistemleri şimdiden yıkılmaktadır, bilinen Akdeniz türlerinden %19'u hem yerel hem de tüm dünyada tehdit altındadır [2].

Balıkçılık kendi sınırlarına ulaşmış gibi görünüyor. Özel Çevre Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitlilik'le ilgili protokolde listelenmiş balıkların %63'ü ve memelilerin %60'ı yükselen basınç (inşaat / lagünler, yosunlar gibi ekosistemlerin ortadan kalkması), kıyı erozyonu, deniz kaynaklarının aşırı istismarı, istilacı türlerin çoğalması gibi sebeplerden dolayı baskı altındadır. Bu bölgeler, karadaki kirlilik, kentsel kalkınma, balıkçılık, deniz kültürü, turizm, deniz kirliliği, deniz biyolojik istilalarından sert baskılara maruz kalmaktadır [2].

İnşaatlar şu anda kıyı yüzeylerinin % 40'ını kapsamaktadır [2].

Su talebi son 50 yılda iki katına çıkmıştır (2007 yılında 280km³/yıl) [2].

Kentleşme oranı 1995 yılında % 62 iken 2025 yılında % 72 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir [2]. Ama nüfus ve altyapının sürekli büyümesindeki en önemli sorun kıyı alanının toplam uzunluğunun yaklaşık% 40'ının işgal edilmesiyle sonuçlanan kıyasal yapılaşmadır [2].

2| Hedefler

Sürdürülebilir turizm konusunda yerel yönetimler ve sivil toplum örgütlerinin hala daha eğitim, kapasite geliştirme ve beceri eksiklikleri bulunmaktadır. Çıkarlar (maddi) yüksek olmakla birlikte,

yerel karar vericiler, sürdürülebilir turizm formlarını teşvik etmek isteseler bile, yeterlilik eksikliği, teknik destek ve kapasite geliştirme onların bu çabasını geri çekmektedir. LitusGo bu konu üzerinde tartışma açmıştır. Bu eğitim aracı, atölye çalışmaları, eğitim oturumları sayesinde, LitusGo bu boşluğu dolduramaya katkıda bulunmayı amaçlamakta ve Akdeniz turistik kıyı alanlarının gelecekteki refahını garanti edebilen tek tür olarak sürdürülebilir turizmi teşvik etmek için yerel karar vericiler ve yerel paydaşların bilgi ve becerilerini geliştirmelerini desteklemektedir.

3| Sorun

Buna ek olarak, yoğun mevsimlerde, nüfus yoğunluğu yükselmektedir (Fransa ve İspanya'nın Akdeniz kıyılarında 2.300 kişi / Km², bu sayı kıştaki rakamın iki katından fazla) [3].

Turizm faaliyetleri yaz aylarında zirveye çıkarken, doğal su olanaklarının da en düşük olduğu zamanlara rast gelmektedir [9].

Turizm ve çevre arasındaki mevcut ilişki en iyi karşılıklı bağımlılık ilişkisi olarak nitelendirilebilir: çevre kalitesine sadece turizm bağlı değildir, aynı derecede çevre kalitesi de turizm gelişimi için son derece savunmasızdır.

- **Çevresel etkiler**

Ulaşım araçlarından kaynaklanan hava kirliliği, peyzajın bozulması, trafik [1].

- **Sosyal etkiler**

Geleneksel mesleklerin terk edilmesi, yabancı düşmanlığı, geleneksel mimarinin bozulması [7].

- **Ekonomik etkiler**

Enflasyon yükselişi ve hayat pahalılığı, düşük kaliteli istihdam oluşturmaktadır [1].

4| **Sorunla nasıl baş etmeli?**

Sürdürülebilirliğe yönelik ilk adım, doğru planlamadır. UNEP'e göre 'birbiriyle ilişkili bir sistem olarak turizm planlamasının, sistemin tüm bu parçalarının- arz ve talep faktörleri ile hem fiziksel hem de kurumsal unsurların- entegre gelişimini amaçlaması önemlidir [3]. Anlaşmazlıkların çözümünde önemli bir rol oynayabileceğinden ve kıyıda yer alan tüm sektörler arasında işbirliği sağlayıp örtüşen sorumluluklarına yardımcı olabileceğinden kıyı turizmi BKAY tarafından geliştirilmiş olabilir.

Turizm geliştirme planlaması aşağıdaki hedefleri, kavramları ve politikaları dikkate almalıdır:

- Turizm planını bir alandaki genel planlama içerisine entegre edilmesi[3].
- Doğal ve kültürel kaynakların bugünün ve gelecekteki ihtiyaçları karşılayacak şekilde korunması [3].
- Ekonomik, çevresel ve sosyal yararların optimize edilmesi ve dengelenmesi ile bu faydaların topluma adil bir şekilde dağıtımı ve aynı zamanda turizmin olası sorunlarının en aza indirilmesi [3].

- Toplumun, planlama ve geliştirme sürecine maksimum derecede dahil edilmesi, yerliler için avantajlar getiren turizm türlerinin gelişimine olan katkının en iyi şekilde yapılması[3].
- Kaliteli turizme yatırım yapılmalı. Bu ille de pahalı turizm anlamına gelmez, ama çoğunlukla turizm kaynaklarını korumak ve yerel çevreye ve topluma saygı gösteren turistleri çekmek için olması gerektiği gibi değer gören turistik tesis, aktiviteler ve hizmetlere atıfta bulunur [3].
- Turizm önerileri çeşitlendirilmeli (ekoturizm, kültürel, kentsel ve kırsal turizm) [2].
- Yüksek mevsimsellik için mücadele etmeli ve turizm sezonunu uzatmalı (örneğin Côte d'Azur Fransa bunun için fuar ve festival turizmine yatırım yapmıştır) [2].
- Turizm ürünleri geliştirilmeli [3].
- Servis ve hizmetlerin kalitesi yükseltilmeli[3].

Sürdürülebilirlik aktivitelerinin uygulanabilmesi için yerel yönetimlerin kapasite ve bilgi birikimi olması gerekir. İyi bilgili ve eğitilmiş bir Yerel Yönetim, sürdürülebilir turizm tanıtımında olumlu bir ve yükseltilmiş bir role sahip olabilir. Yerel Yönetimlerdeki anahtar kişiler, yeni yöntem ve uygulamalarını anlamak ve desteklemek için yeni beceri ve kabiliyetler edinme amacıyla eğitime gitmelidirler.

- Kabiliyet geliştirme ve bilinçlendirme
 - Yerel kilit paydaşların, genel olarak yerel toplumun bilgi düzeyini ve sürdürülebilir turizm konusunda paydaşların kapasitesini artırmak için yerel otoriteler, farkındalık yaratma kampanyaları, eğitim projeleri ve hizmet içi eğitimler organize

etmelidirler.

- Yerel uzmanlar ve uygulayıcılar (mühendisler, mimarlar, plancılar, vb.) sürdürülebilir turizm için yeni yöntem ve yaklaşımlar konusunda eğitim almalıdırlar.

Bibliyografi / önemli bilgi kaynakları

1. **Davidson, R., Maitland, R. (1997).** Tourism Destinations. London, Hodder & Stoughton.
2. **UNEP/MAP-Plan Bleu, (2009).** State of the Environment and Development in the Mediterranean, UNEP/MAP-Plan Bleu, Athens, 2009.
3. **UNEP/MAP, (2009).** Sustainable Coastal Tourism *An integrated planning and management approach, United Nations environmental programme.*
4. **UNEP. MAP. Plan Bleu, (2007).** Protecting and enhancing the Mediterranean coastal zone, a common good under **threat.**, Blue Plan Notes n° 6 Information document – 4 p. (Fr – Eng).
5. **Ponting J., (2001).** Managing the Mentawais: An Examination of Sustainable Tourism Management and the Surfing Tourism Industry in the Mentawai Archipelago, Indonesia.
6. **University of Technology, Sydney,** available at <http://www.mentawai.org/jptm.htm>.
7. **Βαρβαρέσσος, Σ. (1998).** Τουρισμός Έννοιες, μεγέθη, δομές, η ελληνική πραγματικότητα. Αθήνα, εκδόσεις Προπομπός.

Internet kaynakları:

8. <http://www.coastlearn.org/tourism/introduction.html>
9. http://assets.panda.org/downloads/medpotourismreportfinal_ofnc.pdf

www.litusgo.eu

2012

ISBN set 978-9963-720-65-1

ISBN 978-9963-720-69-9